



# Gefle Montessoriskolas jämställdhetsplan elever och personal

2019/2020

Revideras i maj 2020

# Jämställdhetsplan

## Bakgrund

I skollagen (1 kap 5§) står att läsa att ”var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling”.

*Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, sid. 7 och 8:*

”Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Sådana tendenser ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.”

Vår jämställdhetsplanen omfattar all personal och alla elever på Gefle Montessoriskola.

Jämställdhet handlar för oss om människovärde och mänskliga rättigheter. Elever och personal skall känna trygghet och lika värde.

Jämställdhet i skolan är inte bara en värderingsfråga utan också en pedagogisk fråga. Olika individer har olika behov, beroende på mognad, intresse, lärande, erfarenheter och utveckling.

## Elever - Skolan ska arbeta för:

- att ge alla elever lika stort utrymme.
- att öka elevernas kunskap och känsla för jämställdhet. Alla ska ha samma rättigheter och skyldigheter.
- att varje elev utvecklar förståelse för alla människors lika värde oberoende av kön, social eller etnisk bakgrund, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.
- att antalet pojkar och flickor i varje klass blir jämt fördelat när så är möjligt.
- att alla elever skall ges samma möjligheter att utveckla sina förmågor.
- att skolans personal ska vara uppmärksamma och vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling och tillsammans med eleverna utveckla regler och föra etiska samtal.
- att vara lyhörd och lyssna in föräldrars åsikter och synpunkter.
- att långtidssjuka elever ska känna tillhörighet med skolan/klassen.
- att sexuella trakasserier inte ska förekomma, t.ex. kommentarer eller andra nedsättande uttalanden grundade på kön.

### **Personal - Skolan ska arbeta för:**

- att personal ska kunna utveckla förmågor och intressen oberoende av kön.
- att förebygga trakasserier, det får inte förekomma kommentarer eller andra nedsättande uttalanden grundade på kön, social eller etnisk bakgrund, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.
- att all personal skall ha förståelse för alla människors lika värde oberoende av kön, social eller etnisk bakgrund, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.
- att föräldralediga eller sjukskrivna ska känna tillhörighet med arbetsplatsen.
- att ha både manliga och kvinnliga anställda.
- att arbetsuppgifter erbjuds efter kompetens och intresse, inte beroende av kön.
- att lönen skall vara oberoende av könstillhörighet och baseras på Gefle Montessoriskolas lönekriterier.
- att all personal uppdateras i skolans alla planer och visioner.

## Exempel på hur vi arbetat under läsåret 2018/2019

### **Smaragden F och fritids F**

Vi tittade på filmen "Kan Gabriel vara prinsessa". Pratade om olikheter. Samarbetsövningar där vi delade in en flicka och en pojke att arbeta tillsammans. Bra diskussioner om att alla är lika värda.

### **Safiren åk 1**

Vi inledde vårt Astrid Lindgren-tema med en powerpoint om genus. Eleverna fick några frågeställningar som de först fick tänka på själva sedan i par och till sist i helgrupp. Vi kollade på olika bilder och pratade om genus kring dem samt hur det är i vår klass och i samhället. Vi kollade på filmen "Gabriel vill vara prinsessa" och diskuterade hur det skulle vara om någon kille i vår klass vill ha en tjejroll eller tvärt om. Därefter gjorde vi en två hörn-övning där eleverna fick ställa sig på två olika ställen i klassrummet utifrån vad de ansåg om ett påstående. Vi avslutade med att eleverna fick önska roller inför vår musikal där det blev en väldig mix bland tjejer och killar till de olika rollerna.

### **Kristallen åk 2**

Kristallen pratade om begreppen genus och jämlikhet och vad de betyder. Efter det pratade vi om olika yrken och vi diskuterade om både män och kvinnor kan ha de yrkena. Vi pratade också om det finns något yrke där det enbart får jobba män eller kvinnor. Barnen kom på ett yrke där det endast får vara kvinnor och det är på Kvinnojouren.

Efter det gjorde vi "Heta stolen" där barnen fick ta ställning till några påståenden som gäller genus och jämlikhet.

### **Opalen åk 3**

Vi läser "Handbok för superhjältar" som bl.a handlar om en tjej som får superkrafter. Boken leder in och uppmuntrar till diskussioner som både kopplar till genus och olikheter och hur vi är mot varandra och att alla får vara som man vill.

Vi har haft en övning där eleverna fick ta ställning utifrån olika påståenden om genus.

### **Diamanten åk 4**

Vi gjorde en övning där barnen fick ta ställning till påståenden utifrån genus och diskuterade några frågor efteråt

### **Rubinen åk 5**

Vi läser "Brorsan är kung" av Jenny Jägerfeld som handlar om Måns som är en skateboardintresserad kille som råkar ha fötts i en tjejkropp. Vi får följa Måns under ett sommarlov där han åker till Malmö med sin mamma som ska arbeta och där ingen vet om det från början. Till boken finns en bra lärarhandledning med olika uppgifter och diskussionsunderlag.

### **Briljanten åk 6**

I Briljanten har vi snart läst ut "God natt Mister Tom" och kommer då att läsa "Brorsan är kung" som nästa högläsningbok. Vi kommer att reflektera kring boken på olika sätt även om vi inte kommer att använda lärarhandledningen lika mycket. Önskvärt att det är samma person som läser högt varje vecka i den här typen av bok för att kunna återkoppla och fånga upp funderingar från tidigare kapitel.

### **Lilla fritids åk 1**

### **Stora fritids åk 2-3**

På Stora fritids visade vi filmen "Får Gabriel vara prinsessa". Mitt i filmen fick barnen frågor som ex.

\* Hur kan berättelsen få ett bättre slut?

- Vad tänker ni om Gabriel?
- Vilken roll har barnens lärare?
- Hur skulle ni ha reagerat om nått liknande hände i eran klass?  
Dom flesta barnen var väldigt medvetna om betydelsen av genus-tänket, rätt/orätt, könsroller, jämställdhet och visade båda empati och blev upprörda om hur Gabriel blev bemött.

## TIPS KRING GENUSARBETE I KLASSRUMMET

### Malin och Magnus

Ni kommer att arbeta med ett antal korta texter om Malin och Magnus. Du väljer själv om du vill att eleverna ska göra det i helklass eller i mindre grupper. Du som undervisar på mellanstadiet kan låta eleverna läsa texterna själva. Efter varje stycke finns ett antal frågor att diskutera. Om du väljer att arbeta i mindre grupper kan det vara intressant att i helklass ta del av vad som togs upp i de mindre grupperna. Du väljer själv hur många av texterna ni arbetar med i klassen. De mot slutet lämpar sig mer mot äldre barn.

1. På ett BB någonstans i Sverige föds samma natt, nästan samtidigt, en flicka och en pojke. Båda familjerna är stolta och glada över sin nya familjemedlem och bjuder hem alla släktingar och vänner på en fest. Många släktingar och vänner kommer och de har med sig presenter till barnen.

*Vad tror du att Malin och Magnus får i present? Skriv ner tre presenter var som du tror att Malin respektive Magnus får.*

2. Malin och Magnus ska börja på dagis. De har inskolning samtidigt och de har fått varsin förskollärare som tar hand om dem. Efter tre dagars inskolning ska föräldrarna för första gången lämna förskolan för en stund, så att Malin och Magnus ska få prova på att vara ensamma med förskollärarna och de andra barnen. Både Malin och Magnus blir ledsna när deras föräldrar går. Men förskollärarna tar fram en leksak var till dem, som gör att de glömmet bort att deras föräldrar just har gått.

*Vad tror du att Malin fick för leksak? Vad tror du att Magnus fick för leksak?*

3. Malin och Magnus börjar i skolan. Läraren säger att eleverna ska ta med sig ett eget pennskrin.

*Hur tror du att Malins pennskrin ser ut? Hur tror du att Magnus pennskrin ser ut? Beskriv vad ni tror de har för motiv och färg.*

4. Det går bra både för Malin och för Magnus i skolan och de trivs med sin lärare. Men mest av allt gillar de rasterna, för då har de jätteroligt.

*Vad tror du att Malin gör på rasterna? Vad tror du att Magnus gör på rasterna?*

5. Två kvällar i veckan ägnar Malin och Magnus åt sitt fritidsintresse.

*Vad tror du att Magnus har för fritidsintresse? Vad tror du att Malin har för fritidsintresse?*

6. Nu har Malin och Magnus fyllt 12 år. På eftermiddagarna när Malin och Magnus kommer hem från skolan äter de först lite mellanmål och sen sitter de en stund vid datorn innan de gör läxorna. De tycker om att läsa båda två och innan de ska sova läser de alltid en stund.

*Vad tror du att Malin gör vid datorn? Vad tror du att Magnus gör vid datorn? Vilka böcker tror du att Malin gillar att läsa och vilka böcker tror du att Magnus gillar att läsa.*

7. I årskurs åtta ska Malin och Magnus välja praktikplats. Malin och Magnus kan välja att vara på en förskola, en bilverkstad, en ridskola, ett lager, ett äldreboende, i en spelbutik eller på en blomsteraffär.

*Vad tror du att Malin väljer? Vad tror du att Magnus väljer? Motivera dina svar.*

8. En helg är det fest som de båda ska gå på. Malin och hennes tjejkompisar träffas innan och dricker en hel del alkohol. Malin blir rejält berusad redan före festen. På själva festen pratar, dansar och flirtar hon med många killar. Flera killar får kramar och pussar. Till slut somnar hon i soffan med huvudet i en av killarnas knä. Hon vaknar tidigt på morgonen av att hon mår illa och går hem till sig. Hon kommer inte riktigt ihåg vad som hände på festen. Magnus och hans killkompisar träffas även de före festen och dricker alkohol. Även Magnus blir rejält berusad före festen. På festen är Magnus riktigt flirtig. Han pratar med och stöter på varenda tjej på festen. Han försöker åtminstone få tre tjejer att följa med honom upp till ett sovrum på övervåningen. Magnus somnar till slut på toaletten. När han kvicknar till på morgonen går han hem. Han kommer inte riktigt ihåg vad som hände på festen.

*På måndagen är snacket i full gång om vem som gjorde vad på festen. Både Magnus och Malin utmärkte sig och är därför heta samtalsämnen. Vad tror du att man säger om Magnus respektive Malin?*

### **Kille eller tjej**

Hur påverkar det våra liv och de val vi gör att vi är killar respektive tjejer? Låt eleverna fundera två och två eller i mindre grupper över följande frågor:

1. Vilka saker som du har hemma talar om att du är kille eller tjej?
2. Vilka saker du gör talar om att du är kille eller tjej?
3. Vilka saker i ditt utseende talar om att du är kille eller tjej?
4. Hur påverkar det i skolan att du är kille eller tjej? På rasterna och vem du umgås med? I bemötande från lärarna? I bemötande från de andra eleverna?
5. Vad ser ni för mönster, är det olika vad killar och tjejer gör?
6. Vilka saker ses som "typiskt tjejiga" eller "typiskt killiga"? Varför är det så, vem har bestämt det?
7. Är det okej att bryta mot de här "reglerna"? Vad händer om man gör det? Är det mer okej för tjejer att göra "killiga" saker än tvärtom? Varför tror ni att det är så?
8. Varför pratar man ibland om "pojkflickor" men sällan om "flickpojkar"?
9. Hur skulle det se ut om alla hade samma möjlighet att göra saker, skulle världen bli tråkigare eller roligare? Skulle det betyda att alla blev precis likadana, eller att vi fick större möjligheter att vara olika?

Om ni vill kan ni också diskutera bilderna som ni fått. Du får själv välja ut vilka du tycker passar till just din klass.

### **Extraövning till de äldre eleverna**

På hemkunskapen har klass 6A fått i uppgift att rita en planlösning på och inreda en lägenhet. Fredrik sitter koncentrerat och ritat in möbler i sin lägenhet. Han har ritat in stora tv-apparater i alla rum, till och med ovanför badkaret. I sovrummet har han ritat in en stor säng. I övrigt finns nästan inga möbler i lägenheten.

När läraren kommer förbi Fredrik tittar hon på hans teckning och skakar leende på huvudet. ”Jaha, typiskt killar, tv-apparater i varenda rum men inget matbord ens.” Hon går vidare och sätter sig vid sitt skrivbord.

Efter en stund kommer Marcus fram till henne med sin teckning. Han är färdig och undrar vad han ska göra nu. Läraren tittar på Marcus teckning och pekar på ett vågigt streck framför ett av fönstren. ”Vad är det här?” undrar hon. ”Det är ju gardiner”, säger Marcus. Läraren skrattar lite förvånad och säger ”Tänk att du är så pysslig av dig”.

Fredrik hör vad läraren och Marcus pratar om och rusar fram. ”Vaddå, har du gjort gardiner?! Vad guuullig du är Marcus! Har du gjort dem i syslöjden eller?” Marcus ser generad ut och mumlar ”Vaddå, alla har väl gardiner hemma.” ”Jaha”, säger Fredrik, ”ska du sätta på dig förkläde och städa också eller? Själv ska jag ha en snygg brud i min lägenhet som sköter städningen.

### **Frågor att diskutera**

1. Hur tror ni att resten av klassen reagerade på Fredriks kommentarer?
2. Hur hade de reagerat om Fredrik i stället hade varit en Fredrika och gjort på samma sätt? hade det varit skillnad? hur och varför i så fall? –
3. Varför blir läraren förvånad över att Marcus har ritat in gardiner?
4. Varför reagerar Fredrik som han gör på Marcus teckning?
5. Varför tror ni att Marcus blev generad?
6. Hade det varit skillnad om Marcus hade varit en tjej? På vilket sätt och varför?
7. Vad menar läraren med att det är typiskt killar att bara rita tv-apparater men inget matbord? Stämmer det? Är det okej att läraren uttrycker sig så?
8. Tror ni att Fredrik kan få mer status för att han betar sig som han gör? Vilka beteenden kan ge status i en klass? Skiljer det sig mellan killar och tjejer i vad som ger status? På vilket sätt i så fall?

### **För dig som vill – Heta stolen**

Killar och tjejer har olika sorters vänskap.  
Tjejer är bättre på att laga mat än killar.  
Killar är bättre än tjejer på sport.  
Alla tjejer måste ha långt hår.  
Killar och tjejer hjälper till lika mycket hemma.  
Det finns kill och tjej-färger.  
Killar behöver röra på sig mer än tjejer.  
Killar kan tycka om att dansa eller att rida.  
Tjejer kan vara bättre än killar på fotboll.  
Killar är mer tekniska än tjejer.

De flesta tjejer tycker om att städa.  
De flesta killar tycker om bilar och motorcyklar.  
Livet påverkas mycket av om man växer upp som tjej eller kille.  
Det är vanligt att man har en bästis av ett annat kön.  
Tjejer har svårare att säga ifrån än vad killar har.  
Man påverkas mycket av hur tjejer och killar är i reklam och i media.  
Tjejer blir oftare beundrade för att de är snygga än för vad de gör.  
Tjejer har sämre självförtroende än killar.  
I skolan behandlas tjejer och killar likadant.  
Killar har samma behov av att visa känslor och att gråta som tjejer har.  
Jag skulle vilja prova att vara kille/tjej för en dag.  
Det är lika okej för en tjej som för en kille att vara högljudd.  
Det är lika okej för en tjej som för en kille att vara tyst.  
Tjejer och killar får status på olika sätt.  
Det är viktigt att vara "tjejig" om man är tjej och att vara "killig" om man är kille.  
Det är vanligare att tjejer beundrar killar än att killar beundrar tjejer.